

Motion till riksdagen 2020/21:989

av **Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M)**

Gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med lagförslag så att gårdsförsäljning av alkohol blir möjlig och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska tillämpa EU-förordningen om differentierade alkoholskatter för små producenter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skåne bör få bli försöksområde för gårdsförsäljning av alkoholhaltig dryck och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under förutsättning att Systembolagets detaljhandelsmonopol kan upprätthållas, bör regeringen verka för en lagstiftning som möjliggör gårdsförsäljning i begränsad omfattning. Det är viktigt att processen fortskrider så att näringen kan kombinera odling med besöksnäring och försäljning. Frågan är av stor vikt för besöksnäringen och det lokala affärlivet i hela landet men, av särskild vikt för Skåne som har flera mikrobryggerier och vingårdar. Riksdagen har varit tydlig med att så bör ske. Den 2 maj 2018 röstade riksdagen igenom ett tillkännagivande till regeringen om en lagstiftning som möjliggör gårdsförsäljning av alkohol. Det har nu gått mer än två år sedan tillkännagivandet. Dessutom har regeringen ett sakpolitiskt samverkansavtal på 73 punkter tillsammans med Centern och Liberalerna vari gårdsförsäljning ingår. Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med ett lagförslag som möjliggör gårdsförsäljning av alkohol inom ramen för riksdagens tillkännagivande, så att den nya lagen kan träda i kraft.

Ute i Europa är gårdsförsäljning av lokalt producerade varor en viktig del av landsbygdens näringsliv och intäkter.

Besökare som reser med målet att uppleva mat och dryck, så kallade måltidsturister, utgör en stor potential för Sverige, enligt Besöksnäringens utredning (SOU 2017:95). Bara i Europa handlar det om över 120 miljoner resenärer (innan covid-19). Det är en tuff konkurrens om besökarna och rapporten säger att 70 procent av måltidsturnisterna anser att det är viktigt för dem att kunna köpa med sig ett minne från de producenter man besöker, enligt World Food Travel Association.

I Sverige kan lokala alkoholproducenter sedan 2008 sälja sina produkter på närmaste Systembolag, men gårdsförsäljning är fortfarande inte tillåten. Det finns inga formella hinder för att inte också Sverige ska kunna möjliggöra gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker.

Sverige har ett stort antal bryggerier som producerar öl i mindre skala, så kallade mikrobryggerier. Dessa mikrobryggerier står för en hantverksmässig ölproduktion på lokala råvaror av hög kvalitet, vilket också betyder högre pris. Många av dessa bryggerier finns på landsbygden och bidrar till landsbygdsutvecklingen. Det är svårt för dessa producenter att få lönsamhet i sina företag, och att konkurrera med stora bryggerier med industriell produktion. Därför är det angeläget att mikrobryggerier får samma möjligheter till sänkt alkoholskatt som de små bryggerierna på kontinenten. EU-förordningen om differentierad alkoholskatt tillåter medlemsländerna att tillämpa lägre skattesatser på bryggerier som producerar mindre än 2 000 hl öl per år. Vidare får de nedsatta skattesatserna inte sättas lägre än 50 procent under den nationella standard-satsen för punktskatt. Genom att genomföra EU-förordningen om differentierade alkoholskatter för små producenter kan ytterligare nya arbetstillfällen skapas, den skånska turismsektorn vitaliseras, och regionens attraktivitet förstärkas.

Det finns idag cirka 50 stycken registrerade bolag med vinodling, och av dessa har ett 20-tal produkter på Systembolaget AB. En handfull säljer dessutom sina produkter via näthandel, och ytterligare en handfull säljer majoriteten av sitt vin via egna restauranger och konferensanläggningar. Några vingårdar har endast besök och provsmakning av sina viner, utan att sälja via Systembolaget eller restauranger.

Samtidigt som Systembolaget arbetar efter vissa miljömål för att minska klimatpåverkan infördes dock nya regler av Systembolaget rörande försäljning av produkter från lokala vingårdar. Det nya regelverket innebär att de mindre och lokala producenterna generellt måste transportera sina varor till Systembolagets centrallager i Örebro på egen hand vilket driver upp fraktkostnaderna, om man exempelvis är vinproducent i Skåne. Logistiken riskerar därmed att missgynna vinproducenterna i södra Sverige. I dag fraktas vinflaskor från exempelvis Kullabygdens vingård till Malmö och därefter vidare upp till centrallagret för att där lastas om, fraktas ner till Systembolaget på Väla i Helsingborg och där säljas. En onödig transportsträcka som både är negativ för miljön och den enskilde producenten.

Avståndet mellan stad och land bör krympa och då måste möjligheten att driva företag på landsbygden förbättras. I Skåne finns en naturlig närhet mellan städer och landsbygd som möjliggör kulinariska resor. Ett viktigt steg för turismnäringen är att tillåta gårdsförsäljning.

Vi vill att Skåne och Sverige ska kunna utveckla våra egna unika destinationer så som skett i t ex Frankrike och Skottland, med miljöer och hantverksmässig produktion. Därför vill vi att Skåne ska bli försöksregion för gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker.

Finland och gårdsförsäljning

I bland annat Finland bedrivs redan i dag gårdsförsäljning av alkohol. Likt Finland är Sverige med i EU. Likt Finland har Sverige ett statligt monopol på detaljhandel av alkohol (Alko). Det som fungerar i vårt östra grannland under liknande förutsättningar fungerar rimligen också bra i Sverige. Finland har i sin alkohollag en skrivning som innebär att gårdsförsäljningen i Finland värnas. Bland annat medför den nya lagen att gårdsproducenter av vin och sahti (finskt enbärsöl) samt så kallad hantverksöl får behålla rätten att sälja sina produkter i anslutning till sin egen tillverkning. Alko kommer dock i övrigt ha kvar sitt detaljhandelsmonopol på alkoholförsäljning på produkter som innehåller över 5,5 volymprocent alkohol. Därför borde inte Systembolagets monopol stå i konflikt med gårdsförsäljning i Sverige.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Tobias Billström (M)

Ulrika Heindorff (M)

Noria Manouchi (M)

Hans Wallmark (M)

Anders Hansson (M)

Maria Malmer Stenergard (M)

Louise Meijer (M)

Boriana Åberg (M)